

ENVIRONMENTÁLNA

VÝCHOVA

jednota slov a činov **SOSNA**

2015

SOSNA je občianske združenie,

**ktoré pripravuje ochranárske a vzdelávacie projekty
festivaly, výstavy, výučbové programy,
workshopy, semináre, tréningy, tvorivé dielne
pre všetkých,**

**ktorí majú radi alternatívy pre život, prírodu,
ktorí radi putujú krajinou a chcú ju aj chrániť,
pre tých,**

**ktorí majú radi pestrosť, biodiverzitu
a nelenia pre jej podporu niečo urobiť,
aj pre tých, ktorí pestujú a chcú to robiť
priateľsky k záhrade aj k svojmu zdraviu.**

SOSNA

- ponúka zážitkové, interaktívne programy pre školy
- pripravuje prírodno umelecko tvorivé festivaly
- spája a aktivizuje ľudí
- podporuje a realizuje alternatívne modely riešenia environmentálnych problémov prednosťami regionálnej úrovni

**PONÚKAME INÉ CESTY,
priateľské vám, deťom,
rodinám.**

Naše programy:

- Rozvoj komunit
- Environmentálna výchova
- Podpora organického pestovania

Mysli globálne, konaj lokálne! Ekocentrum SOSNA

Spájame ľudí
s krajinou

Ekocentrum SOSNA, Prírodná záhrada a Hobití dom poskytujú ideálny priestor pre výučbové programy a exkurzie.

Unikátne ekologické stavebné postupy a materiály, ukážky, ako sa dá zdravo stavať z hliny a slamy, zelená strecha, toaleta ktorú netreba splachovať pitnou vodou, prírodné jazierko, bylinková záhrada, recyklované ihrisko, ukážky funkčného využitia obnoviteľných zdrojov energie aj dažďovej vody...

.....toto a mnoho ďalších zaujímavostí čaká na žiakov a pedagógov, ktorí sa môžu naučiť niečo nové nielen o prírode, ekológii a životnom prostredí, ale aj o energii, fyzike, chémii, geografii, etike a estetike.

KDE SA NACHÁDZAME A ČO MÁME K DISPOZÍCII

Prírodná záhrada

Okolo Ekocentra je veľký pozemok, ktorý postupne pretvárame na názornú ukážku prírodnej záhrady, kde sa pestujú plodiny, bylinky a kvety bez akejkoľvek chémie. Dizajn pozemku sme navrhli spoločne počas kurzov Permakultúry uskutočnených na pozemku.

V záhrade je priestor pre staré a netradičné odrody plodín, jazierko, sušičku ovocia, hlinenú pec, divočinu a ďalšie dôležité súčasti prírodných záhrad.

KDE SA NACHÁDZAME A ČO MÁME K DISPOZÍCII

Alternatívy

Toto je naša solárna sušička na
Ovocie, zeleninu a huby

Náš dobrovoľník Dano Šlosár opeká špekáčky na
Vlastnoručne vyrobenom slnečnom variči

Testujeme našu malú vysoko účinnú
„raketovú“ piecku

Uvarme si na Slnku

18. máj 2013

Chcete **znižit** svoje **finančné náklady** na život **ekologickou cestou**? Máte aj **iné možnosti** ako tradičné zdroje energie? Viete aké možnosti ponúkajú **alternatívne zdroje energie**? Jedna z možností, ktorá sa ponúka ako odpoveď na tieto otázky, je **solárny varič**.

Každý deň väčšina z nás prispieva ku globálnemu otepľovaniu, a aby to nestačilo, dokonca za to platíme nemalé peniaze. Večer si môžeme pozrieť, ako sa naša draho zakúpená energia mení na hurikány, povodne, alebo tropické sucho. *Vy sa môžete rozhodnúť inak – uvarte si na slnku!*

Solárny varič vám ušetrí financie, ale fakt, že pri varení neničíte túto planétu, vám prinesie oveľa lepší pocit. Ako sa dá solárny varič vyrobiť? Kde všade a za akých podmienok bude fungovať? Aké materiály a akú konštrukciu zvoliť? Ako si vyrobiť ďalší typ solárneho variča - zo starej paraboly? To sú otázky, ktoré vám zodpovieme na praktickom kurze, kde určite neostaneme len pri nich.

Použité materiály: Solárny krabicový varič

hlavná konštrukcia: *papier, drevo, sklo*
reflexná časť: *zrkadlová fólia*

Ďalšie Informácie a prihlášku
nájdete na stránkach www.sosna.sk

Kontakt / registrácie na silvia.sosna@gmail.com – **tel. č.:** 055/6251903
mobil: 0904 951 139 – www.sosna.sk – www.facebook.com/ekocentrum

Babie leto

10. októbra v Ekocentre SOSNA

PREDNÁŠKY

(Umění) Literatura... a k čemu...? **Jiří Trávníček**
Staré vojenské bunkre v Slanských vrchoch **Luboš Lorenz**
Byť Wild znamená byť Free **Martin Oskorip**
Anonymná radosť - Vitajte v tíme "Banksy" **Martin Cubjak**

od 12:00

vstupné 5 eur

KONCERTY

Oltáre sveta, multimediálne predstavenie **Jozef Furman, Zbyněk Prokop, Robo Kočan a Mišo Smetanka**
Pravek, najstaršie formy hudobných nástrojov **Iná hudba s Robom Zajacom Mišo Smetanka** a jeho píšťalkové privítanie

WORKSHOPY

Spevom k srdcu. Rytmicko-pohybové hry a spoločný spev **Renata Blaschke**
Fotografický workshop **Daniel Szabó**
Koreníme a bylinkujeme – zmesi pre výborné jedlá **Silvia Szabóová**
Canisterapia – **Martina Debnáriková a Ľubka Stanováčková**
Záhradné inšpirácie s deťmi: Hmyzí domček **Katka Šomšáková**
Ručne pletené laná a šnúrky **Zuzana Kírályová**
Pečieme na ohni chlebové hadíky **Nikolas Kírály**
Joga a meditácia – vnímavý pohyb, oživenie tela **Ariadna Vendelová**
Emocionálny fitness **Zuzana Šuková**

VÝSTAVY

Výstava prác **Laura Filáková**
Akvarely **Zuzka Mezencevová**

Restaurant day - Slovenské, afgánske aj indické domáce jedlá
BioLETS – výmenná burza zeleniny, ovocia, domácich výrobkov, priesad, semien...
Výborné občerstvenie a produkty z predajne **Gaia Viva**
Predstavenie Hobitíeho domu – **Štefan Szabó**
Stánky s ručnými výrobkami

bit.ly/akonajstSOSNU

www.sosna.sk

www.facebook.com/ekocentrum.sosna

V Ekocentre a pozemku je priestor pre rôzne informačné, spoločenské a umelecké aktivity

Hobití dom

Postavenie
Hobitiego domčka
technikou
Earthship s
„raketovou pecou“,
a ohrevom
Trombeho stenou

1. VÝUČBOVÉ PROGRAMY

2. TVORBA ŠKOLSKÝCH PRÍRODNÝCH ZÁHRAD

3. ZÁŽITKOVÉ PROGRAMY

4. KURZY A ŠKOLENIA PRE PEDAGÓGOV

5. METODICKÉ MATERIÁLY, PUBLIKÁCIE

6. ENVIRONMENTÁLNA KNIŽNICA

7. PEDAGOGICKÉ PORADENSTVO

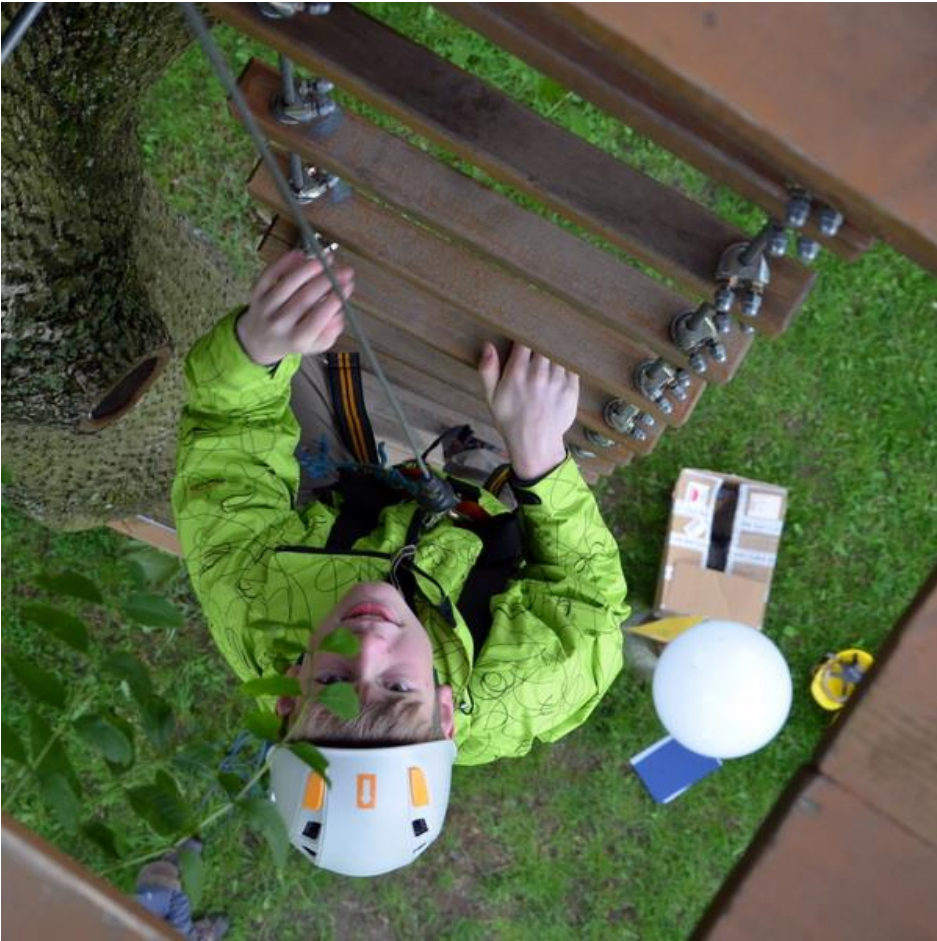

VÝUČBOVÉ A ZÁŽITKOVÉ PROGRAMY

- Nič nenahradí priamy kontakt s prírodou...

Ale takto radšej nie... (aj keď to je
častokrát práve takto... ☹)

V čom sú rozdiely medzi týmto spôsobom a
predchádzajúcimi prístupmi?

Program: Múdra domácnosť

Program: V prírodnej záhrade ako doma

Program: V prírodnej záhrade ako doma

Program:

Cesta

z

mesta

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Voda plná života

Spolu s deťmi sa prenesieme na brehy rieky a zoznámime sa s jej obyvateľmi. Dozvieme sa viac o spôsobe života niektorých z nich a zistíme aké majú nároky na kvalitu vody. Vypátrame, kto vodu znečisťuje a nájdeme možnosti riešenia problému.

Určené pre: 1. a 2. st. ZŠ

Trvanie: 2 hodiny

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Vodný svet – život v prírodnom jazierku

Alebo Život v jazierku i pri ňom. Deti sa môžu bezprostredne zoznámiť s vodnými rastlinami, rybami, či vodným hmyzom. Čo všetko potrebujú k životu a čo nám dávajú, to zažijeme cez hry aj omaľovánky. Ako sa mení žubrienka alebo čo do jazierka nepatrí a prečo? Pri našom jazierku s lavičkami sa dozvieme určite aj to a pritom si ešte zaspievame.

Určené pre: MŠ a prvý stupeň ZŠ

Trvanie: 1,5 -2 hod

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Harmónia vzorov prírody

Program ponúka prežitie i použitie prírodných vzorov, ktoré tvoria v opakovaní nielen naše prírodné prostredie, ale vtláčajú pečať foriem i farieb našim každodenným veciam. Deti tieto vzory pozorujú a samy tvoria svoje originálne riešenia. Vnímanie jednoduchosti a krásy prírodnín otvára deťom cestu i k vnímaniu estetiky okolitého sveta.

Určené pre: prvý a druhý stupeň ZŠ

Trvanie: 1,5 - 2 hod

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Ako žijú stromy a rastliny – mokrad', lužný les

Myslíte si, že výprava do pralesa je s vašimi žiakmi dnes nemožná? Ak prídete k nám, ukážeme vám kúsok pralesa naživo objavíme ho spoločne. Urobíme výpravu do blízkej mokrade, kde sa deti poučne zahrajú na objaviteľov. Zmapujeme kúsok lužného lesa, objavíme nové stromy, rastliny, či živočíchy. Prostredie poskytne priestor na environmentálne hry, oddych aj bezprostredný zážitok tohto ohrozovaného biotopu.

Určené pre: 1. a 2. stupeň ZŠ

Trvanie: 60 a 4 hod

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Plody jesene – záhrada a príroda na jeseň

Pochopenie našej závislosti na prírode - pozrieme sa na úrodu a jej skladovanie. Vytvoríme ozdoby, praktické veci z toho, čo nám ponúka naša záhrada. Tekvice, liečivé byliny, kvety, konáre - využiť sa dá naozaj všeličo. Súčasťou je pečenie chlebíka na ohni a použite i solárneho variča.

Určené pre: 1. a 2. stupeň

Trvanie: 2- 4 hod

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Operení pomocníci v záhrade

Deti sa hrou formou oboznámia so spôsobom života a potrebami malých operencov. Na vlastnej koži zažijú ich každodenné radosti a starosti, uvedomia si ich nenahraditeľnú úlohu v prírode. Spoznajú najbežnejšie vtáky našich záhrad a vytvoria si z prírodných materiálov vtáčie hniezdo aj jeho obyvateľov.

Určené pre: MŠ a 1. – 6. ročník ZŠ (*program sa mierne líši v závislosti od vekovej skupiny*)

Trvanie: 2 hod

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Zem nie je len na jedno použitie

Program zameraný na problematiku produkcie a využitia separovateľných zložiek komunálneho odpadu. Hravou formou sa žiaci dozvedia o rizikách a možnostiach riešenia. Je možné vopred sa dohodnúť na téme programu: papier, plast kovy, sklo bioodpad a nebezpečný odpad súčasne, alebo len na jednotlivé druhy odpadov a venovať sa ich problematike komplexnejšie. Program je vhodný aj ako úvodná aktivita k zavedeniu separovania odpadu na škole

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Dom s teplým kabátom

Najlepšia energia je tá ušetrená! Interaktívny program o energii, alternatívnych izolačných materiáloch, o tom, ako a kde použiť ovčiu vlnu, rozomletý papier, technickú konopu, ale aj o tom, či nás slama môže ohriať. Zahráme sa na prieskumníkov a budeme pátrať po tom, ako sa môže dom zatepliť materiálmi, ktoré sú zdravé a lacné a ako s energiou narábať šetrne.

Určené pre: 2. st. ZŠ

Trvanie: 2 hodiny

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Krajina ako obraz človeka

Cieľom programu je vyjasniť si základné estetické pojmy na príklade krajiny. Vyjasnenie pojmov „chaos“, „usporiadanosť“ a „harmónia“. Pochopenie prepojenia vzhľadu krajiny a stavu spoločnosti, vrátane vplyvu estetiky prostredia na zločinnosť a bezpečnosť. Vysvetlenie pozitívnych a negatívnych vplyvov človeka na estetickú rovinu krajiny a významu udržiavanie harmonickej a peknej krajiny.

Určené pre: 8. a 9. roč. ZŠ, SŠ

Trvanie: 2 hodiny

Čo je dobré?

Úvod do environmentálnej etiky

Jednoduché a zrozumiteľné vyjasnenie si definície pojmov „čo je dobré“ a „čo je zlé“ . Vysvetlenie základov a významu pojmu environmentálna etika. Čo je to dobrý čin vo vzťahu k prírode a krajine a príklady dobrých a zlých činov voči prírode a krajine. Pomocou konkrétnych príkladov bude vyjasnené, že čo je zlé a čo je dobré pre človeka aj pre krajinu a prírodu a teda aj pre človeka a spoločnosť.

Určené pre: 8. a 9. roč. ZŠ, SŠ

Trvanie: 2 hodiny

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Domy pre budúcnosť (exkurzia)

Ekocentrum SOSNA je príkladom nízkoenergetickej a ekologickej budovy, na ktorej si ukážeme možnosti zatepl'ovania lacnými, zdravými a dostupnými prírodnými materiálmi, ako aj možnosti znižovania spotreby pitnej vody a energie v domácnosti a ďalšie súčasti ekologického staviteľ'stva. Najlepšia energia je ušetrená energia!

Určené pre: 2. st. ZŠ, SŠ, VŠ, učiteľ'ská verejnosť

Trvanie: 2 hodiny

Ďalšie výučbové interaktívne programy

Iné cesty

Spoznajte niektoré krajiny inak, geografia podaná inšpirujúcim spôsobom. Premietanie a rozprávanie o cestovaní „inak“.

Cestovanie a turizmus do exotických krajín na jednej strane zvyšuje štátny príjem, na druhej strane často prispieva k ničeniu miestnej kultúry, architektúry, prírody a medziľudských vzťahov. Program ukazuje konkrétne negatívne dopady masového turizmu, ale aj príklady ako je možné cestovať a tráviť dovolenky tak, aby človek neškodil, ale naopak aby pomáhal. Výber krajín z ponuky.

Určené pre: 8. a 9. roč. ZŠ, SŠ

Trvanie: 2 hodiny

V prípade iných požiadaviek pre Vás radi pripravíme výučbový program na mieru.

Objednávky a rezervácie termínov:

Silvia Szabóová, silvia.sosna@gmail.com, mobil: 0904 951 139
alebo 055 62 519 03

,

**Záhrada môže byť
spojením**

VEDY

DUCHOVNA

**SIEŤ
PRÍRODNÝCH
ZÁHRAD** NA SLOVENSKU
KRÁSY

ZÁMER PROGRAMU

- ukázať možnosti premeny pozemkov pre ich využitie vo výchove a vzdelávaní,
- Spájať takéto „ohniská pozitívnej deviácie“ na celom Slovensku,
- komunitná a environmentálna výchova pre rôzne cieľové skupiny v rámci siete Prírodných otvorených biozáhrad.

- vtiahnuť deti, pedagógov školy a miesta komunity do tvorby biozáhrady,
- využiť umenie ako prostriedok pre harmonizáciu miesta a ľudí, ktorí ho navštevujú,
- vytvoriť miesto, kde sa ľudia budú radi stretávať a na ktorom budú mať možnosť a chuť aj oddychovať.

„DLAŇ PLNÁ ZÁHRADNÝCH INŠPIRÁCIÍ

metodická pomôcka

Obsahuje:

- učebnú pomôcku „Bylinná špirála“
- učebnú pomôcku „Bylinné kvarteto“
- učebnú pomôcku „Jazierkové kvarteto“
- učebnú pomôcku „Bylinné puzzle“
  - vzorkovnicu semienok liečivých rastlín
    - „Ekosystémové domino“
- metodickú príručku „Dlaň plná záhradných inšpirácií“
- Ako prilákať živočíchy do záhrady

RUKAMI A SRDCOM / Tvorivé dielne

Program: Rukami a srdcom

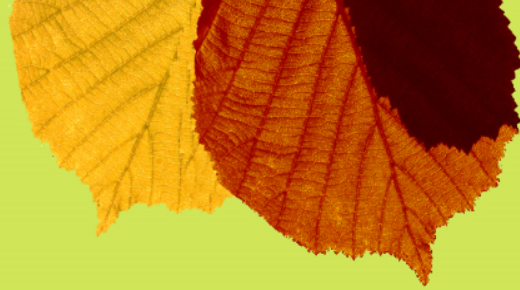
Ručne robený papier

Program: Rukami a srdcom

Hlina, maľba na sklo a textil, plstenie.....

**I ten najpomalší, ak nestráca
z očí cieľ, postupuje rýchlejšie
než ten, kto sa ponáhl'a bez cieľa.**

tvorit'

krásu

spolu môžeme byť zmenou,
ktorú chceme vidieť vo svete

Viac sa dozviete na www.sosna.sk
Fb: Ekocentrum Sosna

RNDr. Silvia Szabóová
SOSNA,
Okružná 17,
044 31 Družstevná pri Hornáde
tel./fax.:+421/55/6251903, 0904 951139
www.sosna.sk